Debreczen, 1898. XXV. évfolyam 95. sz. Hétfő, április 25.

Előfizetési árak:
Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Főpiacz, a városházzal szemben.

Hirdetések:
Egy hasábos petit soronkint 5 krjával számittatnak.

A Bánffy-féle kiegyezés.

— április 25.

Akik a kiegyezési javaslatoknak ab invisis rossz hirét költötték, alaposan csalatkoztak. Jobbak, a magyar érdekeknek, nevezetesen a hazai mezőgazdaságnak sokkal kedvezőbbek, mint a minőket a kormányfaló pesszimisták vártak. Régi jogos panaszoknak egész sora orvoslásra talál, a kézenfekvő igazság az egész vonalon győzedelmeskedik. Nevetségessé válnék, a ki ezentul azt a frázist hangoztatná, hogy mi a kiegyezés révén gyarmata vagyunk Ausztriának.

Az Ausztriában gyártott és nálunk fogyasztott sör, czukor és ásványolaj után eddigelé Magyarország Ausztriának fizetett fogyasztási adót. Az uj javaslat szerint ezt a fogyasztási államnak vissza fogják téríteni, a mi nekünk egy pár milliónyi bevételi szaporodást jelent. A közös jegybank körül a paritás elve diadalmaskodik.

Legerősebb oldala a javaslatoknak az, hogy az agráriusoknak igen sok kivánsága teljesül. Ez irányban eleve nagy rokonszenvre számithattak országszerte. A vámtarifát a mezőgazdasági érdekek tekintetbevételével fogják revizió alá venni, még pedig legkésőbb 1902-ig. A vasuti tarifakérdésekben is kedvezők a megállapodások. Nagyon fontos, hogy kimondatik az őrlési forgalom megszüntetése. E szerint 1899-től kezdve a külföldi buzát nem lehet vámmentesen behozni és forgalomba hozni azzal az ürügygyel, hogy lisztté őrölve megfelelő mennyiséget ki is visznek.

Mezőgazdáinknak régen hangoztatott kivánságai ezek. A szabadelvü kormány hajlandósága ezek teljesitésére azt mutatja, hogy a sokat és alaptalanul szidott „merkantilisták“ mégsem akkora „ellenségei“ a jogosult agrár törekvéseknek, mint a minőknek párttaktikai czélzattal festeni szerették őket.

Ugy közjogilag, mint a mezőgazdaság szempontjából egyik legbecsesebb rendelkezése az uj javaslatoknak, hogy a magyar miniszterium földmivelési ügyekben közvetlen összeköttetésbe lép a monarchia külföldi képviselőségeivel, sőt a földmivelésügyi miniszter mezőgazdasági attasékat fog küldeni az osztrák-magyar konzulátusokhoz. A gazdasági attasék eddigelé csak az osztrák ipar érdekeit szolgálták. Megemlitendő továbbá, hogy az állategészségügyi egyezmény ugyan nem jött létre, hanem helyette olyan megállapodások történtek, melyek ezt az intézkedést eléggé pótolják és bizonyára megelégedést keltenek az érdekelt körökben.

Mindezek fölsorolásával nem volt czélunk e javaslatokat ujból ismertetni. Csak rá akartunk mutatni arra, hogy — bármely szempontból véve is a dolgot balgaság — volna a kormánynak ezt az előterjesztését megobstruálni. Csak össze kell hasonlitani a bécsi lapvéleményeket a magyar ellenzéki sajtó érdemleges kritikájával. Odaát jajgatnak és szidják a saját kormányukat, hogy ily provizicziókkal mert a reichsrat elé lépni. Mi nálunk a józan itéletre képes oppozició sem képes a javaslat szerzőitől megvonni az elismerést. A szélsőbal csakhamar — és reméljük végképen — fölhagyott az obstrukczióval, a mit bizonyára nem tett volna, ha nem érezné, hogy a közvélemény nem ellenzi a javaslatokat. Az ellenzéki agrárius fővárosi organuma pedig nehéz szivvel ugyan, de őszintén konstatálja, hogy a kiegyezési javaslatok „igen sok üdvös ujitást és intézkedést tartalmaznak, a melyek tényleg kedvezően fognak közgazdasági fejlődésünkre közrehatni.“

Minket a kiegyezés körül semmi irányban nem érhet baleset. Magyarországon kemény tusa lesz ugyan, de a javaslatok végre is keresztül fognak menni. Erőszakos, makacs, ellenállást aligha fog valaki ellenök kifejteni; a tárgyilagos kritikától pedig nem kell őket félteni. Ha Ausztriában hajótörést szenvednek, nekünk nem kell oly komplikáczióktól tartanunk, a melyek akár gazdasági, akár politikai hátrányunkra volnának. Most lett csak nyilvánvalóvá, hogy a Bánffy-kormány ezt a kiegyezést a legmesszebbmenő körültekintéssel, előrelátással és igazi államférfiui rátermettseggel csinálta meg.

Igaz ugyan, hogy a helyzet kulcsa az osztrák kisebbség kezében van. De akármi módon és akármikor nyitják ki odaát a közösügyi szituáczió lakatát, ránk meglepetés vagy kár nem háramolhat. Bánffyék minden oldalról oly garanczíákkal vették körül az országot, hogy bennünket a dolgok uj rendje — bárhogy sül el a dolog — csak előbbre vihet a czéltudatos nemzeti politika mezején.

Országgyülés.

Budapest, április 23.

Ma a néppárt patikusa Buzáth Ferencz szónokolt, be is bizonyitotta, hogy tud ő még Mócsy Antalnál is —

TÁRCZA.

Párbaj.

Irta: **Méra István.**

Manap is mutogatják még azt a helyet a horgasi ürüjáráson, ahol az idősés juhász, Báczán Simon agyonütötte Mező Jóskát, a kit a költözködni való bóna órája idehozott azon a szerencsétlen napon a martonosi szélekrül. Futóárokkal hányták körül a bojtárok a kisajtó-mekkoraságu tetthelyet; azóta azután gyöpit, árkát benőtte a véren hizott kutyatejfü. A kóbor ebállat még most is körül-körül szimatolja, pedig idestul, három esztendeje már az esetnek.

Ilyentájt történt, öregősz idején, szombat délutánján. Akkor is ilyetén engedelmes idők jártak Katalin tájon s másodfüvön, uj buzán tejelt is még a fiatalja birge. Sós ilyenkor már egy kicsit a fejedék, de zsiros, turónak való.

A gyerekek éppen fejtek, az öreg Bóczán pedig a nyergit igazgatta egy mustra isztronga széken. Előtte, bizodalmas, mégis illendő távolban hasalt Gurujj, a gunyaőrző derekas eb, odább a keritő kölyökkkutyák tülekedtek, hanczuztak.

Egyszer csak a Gurujj elböffenti magát. A nyirkos gyepszin távol dübögést vezet tanult fülébe. Kerék, Paklincs fölneszelt a böffentésre — abban hagyják a játékot, szétnéznek.

Csakugyan, napáldozat felül erre tart egy szamaras ember, nyilvánvalóan juhász-ember, amiért is a kutyák csahintanak bár egyet-kettőt maguk közt, — nem ütnek semmi nagyobb lármát. Mit is ugassanak világos nappal juhászemberen.

Mező Jóska gyött, a bajusztalan martonosi juhász. Látszott, hogy idetart igenyest, az is, hogy csak ugy látóul gyön, suba nélkül, iszák nélkül, minden nélkül. A bot, a kit átalfektet a szamár hátán, — az hozzátartozik az emberhez. Egy kis élhetetlen puli is koczogott mellette, a szárnyék sarkán meg is előtte, — az idevaló kutyák azt se illették egy rossz szóval se. Olyan kis mihaszna volt, megugatni se méltó.

A juhász leszállt, megkötötte szamarát a szürszáritó ágashoz, csak azután köszönt Bóczának:

— Adjon isten!

— Fogadj isten, adjon Isten.

— Mire végzik kentek?

— Ehun-e, vergődünk.

Az öreg juhász csak igazgatta a kessedt jószágot, tovább nagy nyugalommal, Mező Jóska pedig izgett, mozgott, tekintgélt.

— Kérdezze kend, mi járatban vagyok?

— Majd megmondod. (Hozzatok ki egy subát, te!) Ülj le, öcsém.

— Nem igen ülhetném, bátya sietek is.

S ugy maradt, állva. Szép szál, széles csontu vashusu fiatal ember volt. Mindössze a kék szeme volt kivető benne meg a vernyeges haja. Fura az juhászembernél nagyon. Annál derekabbak azok a forradások a homlokán azok a foltozatlan foltok bodor haja közt. Az igen, az juhász embert illet. Azt a félholdvilágot a vakszemén, azt még suttyó korában kapta, tarkójának azt a bakaraszos kopaszságát, feleséges életiben. Amazt kampóval ütötték, emezt kaszaorommal hasitották. A többi még, — a többinek is van históriája. Mert hires verekedő volt, mióta botbiró, mindég.

A gazda pedig megszerezte az üléskinálást uj szóval.

— No, csak ülj le no, ha sietsz. Nem rinak utánad otthon... Aztán, mi szél hozott?

Ugy értette, hogy se kisebb, se nagyobb, hogy meddő asszony a Mező felesége. De a fiatal ember másképp ma-

unalmasabb lenni. Emóczió csak akkor támadt, mikor a Mócsy-földi helytartója igen komolyan kijelentette, hogy a néppárt, a melyhez tartoznia szerencséje van a szabad eszmék hirdetője.

— Szép szerencse! Tartsa meg a szerencséjét! — vág felé mindenfelől a gunyos közbeszólás.

Werner Gyulával is próbált polemizálni a beregszászi patikárus. Merész tulzás volna azt állitani, hogy figyelemmel hallgatták. Rakovszky kollegája annyit halljukozott mellette, hogy Láng Lajos elnök rá is csöngetett, csöndes malicziával mondván:

— Ne méltóztassék zavarni a szónokot.

Több szónok nem lévén s elnök a vitát bezárta.

Kezdette a záróbeszédeket Tuba János előadó. Elismeréssel emlékezett meg a vita „tulnyomó nagy részben“ magas nivójáról, azután élénk és sikeres polémia kapcsán foglalkozott az ő előadói beszédére tett megjegyzésekkel. A Ház nagy figyelemmel hallgatta az ügyes beszédet, a mely a meglehetősen kimeritő vita után is bőven hozott fel uj momentumokat és erőteljes érveléssel szállt sikra a javaslat megtámadott intézkedései mellett. Zajosan és lelkesen meghelyeselte a jobboldal.

A második záróbeszéd Apponyi Albert grófé volt.

A saját határozati javaslata mellett, az ellene felhozott argumentumokkal szemben tört lándzsát. Csendben hallgatták; tetszés még a saját hivei részéről se igen zavarta. Lassankint a figyelmetlenség moraja is felcsikorgott, ugy, hogy a hivek idegesen halljukoztak, gróf Apponyi pedig némi izgatottsággal szakitotta meg a beszédét.

— A kik előre el vannak határozva, hogy hova szavaznak: azoknak felesleges is idehallgatniok.

A felekezetnélküliségről és az autonomiákról szólt részletesebben. A felekezetnélküliséget az egyházak megterhelése mozditja elé . . .

— Épen ez ellen segit a javaslat! vetették ellene jobbról.

Egyről-másról.

— Az uj valuta. — Milyen lesz az uj pénz? — A gabonaárak emelkedése. — Háboru és tőzsde. — Az államgépgyár és diósgyőri telepe. — A kereskedelmi miniszterium uj beosztása. — Szterényi József. —

Budapest, április 25.

Sok embert, majdnem mindenkit érdekel ebben az országban, hogy milyen lesz az *uj valutarendszerben* — melyet a kiegyezési javaslatok uj stádiumba visznek az a pénz, mely a közforgalmat közvetiteni fogja. Hát megmondom. A legkisebb pénz az *egyfilléres lesz* vörösrézből, mely némi csekély mennyiségbe már van is forgalomban. Utána következik ugyancsak vörösrézből a krajczár-pótló *kétfilléres*, mely aztán be is fejezi a rézpénzek sorát, hogy helyet adjon a nikkelnek. Ebből a fémből *10 filléres*, továbbá *20 filléres* van már is forgalomban, s több fajtát nem is fognak kibocsátani. Ezüstpénz is csupán kettő lesz: a mostani *1 koronás* s a majdan kibocsátandó nehéz pénz, az *5 koronás*, mely nagyon hasonlit a régi tallérokhoz. Hasonlóképpen kétféle lesz a tulajdonképeni valuta-pénz: az arany. Ebből már ismerjük némileg az apró *10 koronás aranyat*, valamint a *20 koronásat* is, többet nem is igen fogunk megismerhetni, azonban ez a két pénz lesz a forgalom főtényezője. Nehogy azonban az érczpénz-rendszer számos inkonvenienczija teljes mértékben terhelje a közforgalmat, lesz papirpénz is, mely nemben egyelőre csakis *10 koronás bankjegy* van megállapitva. Majd a tényleges gyakorlat fogja megmutatni, hogy mindezek a pénznemek miként válnak be.

*

A közérdeklődésnek az a csekély része, melyet a kiegyezés javaslatai nem foglaltak le, a *gabonaüzletre* irányult. Mert itt is nagy események előszele fuj s az árak emelkedése ujra hatalmas arányokban megindult Mivel pedig a *vetések állásáról* szóló jelentések határozottan kedvezők, az áremelkedés sokkal nagyobb jelentőségü, mint például a mult év őszén volt. Mert ha jó termés van Magyaországon s gabonánkat a jelenlegi magas árakon értékesithetjük, egyetlen-egy esztendő alatt pótolhatjuk azt a sok veszteséget, melyet az elmult évek nyomoruságos viszonya között szenvedtünk A buza ára ma már 14 forinton van s ha a *spanyol-amerikai háboru* tényleg zárlatot idéz elő Amerika s Európa között, akkor biztosan várhatjuk a további emelkedést és pedig előreláthatatlan határig. Mert ez esetben a nyugoti államok olyan keresetet inditanak a mi gabonánk megnyeréséért, amilyenre ritkán volt példa. Ha tehát számottevő készleteink volnának, rögtön hatalmas nyereségünk lehetne a háboruból; mivelhogy azonban nincsen, azon reménykedünk, hogy majd az aratáskor is javunkra esik ez a nagyjelentőségü ár-nyereség.

*

Hosszu vitatkozások folytak azon, hogy az állam miért adja el magánkézbe a *Magyar államvasutak gépgyárát* s a vele kapcsolatos *diósgyőri telepet*, — mig végül megjött a hivatalos értesités, mely szerint az állam *nem is adja el* ezeket az ipari intézményeket. Nagyon helyesen teszi, mert e telpeknek rendkivül nagy a jelentősége iparfejlődésünk szempontjából s azért is, mert biztositják az államvasuti szükségletek jó, olcsó és megbizható fedezését. Hogy pedig a telepek átmennek a kereskedelmi tárczából a pénzügyminiszter kezelésébe, ez — ha nem is valami nagyon okszerü, de mégis tisztán kezelés-tecknikai dolog, mely, ha megnyeri a törvényhozás jóváhagyását, alig lesz befolyással a gyárak további fejlődésére. Ha igazán jó erő kerül a gyárak élére, mely pótolni tudja a távozó igazgatót, ugy nem kell aggódnunk a hatalmas telepek sorsa miatt.

*

Az a változás, melyet a kereskedelemügyi miniszter a minisztérim ügybeosztásában keresztül vitt s kivált az az elhatározás, melylyel Szterényi Józsefet állitotta az iparfejlesztési szakosztály élére, általános tetszést nyert vezető ipari köreinkben. Mert az uj vezető régi kipróbált lelkes embere iparügyünknek, kinek tevékenységétől mindenütt a legjobb eredményt várják.

A Csokonai-Kör közgyülése.

Debreczen, április 25.

A debreczeni Csokonai-kör tegnap tartotta évi rendes közgyülését a városháza nagytermében. *Széll* Farkas kir. táblai tanácselnök, a kör érdemdus elnöke vezette a közgyülést, amelynek magasan

---

gyarázta. Lángot is vetett amugy is vereses képe mindjárt, de csak lenyelte első indulatját. S hogy még jobban lecsippadjon, görbén akart a kérdésre is felelni, a bajával várni. Vargabetüt vetett;

— Csintó Rózsinál jártam bor iránt, aztán...

— Az öreg Bóczán beleszólt:

— Az se igaz öcsém. De csak hagy legyen.

A jövevény kizökkent a kerékvágásból:

— Ki mondja azt, hogy én hazudok?

— Én öcsém. Én mondom. Mivelhogy Csintó Rózsit még tegnapelőtt bevitték a zsandárok Magyar-Kanizsába. Be azt. A kasmája ajtaját meg beszögezték a pusztázók. Be azt, öcsém, beszögezték.

Mező Jóska a torkát köszörülte. Hogy a hamis utját bevágták, fölülkerekedett benne a valóságos szándék, annak a szaván szólalt meg:

— Nohát, az igazság köll kendnek, hát igen is kendhöz jöttem igenyest. Kendhöz, Bóczán Simon.

— Én meg hát éppen itthon vagyok. Hallok is mind a két fülemre.

Azonközben varrogatta a nyerget tovább, csak ugy félszemmel vigyázott az emberre.

— Megloptak bátya, káros ember vagyok.

— Olyanformán én is jártam mán.

— De én kenden kereskedek.

— Hogy a nyom ide vezet, ugy-e azt mondod.

— Azt mondom. Ide vezet.

— Én meg azt mondom, hogy vak ember igazitott téged, öcsém, utnak. Nem szorultam én a te rongyos birgédre, hallod-e. Ámbátor, idebe van a jószág mind, elhajtom előtted igazság okáért, hanem aztán eltisztulj innen, Jóska, mig szépen vagy.

— Mező Jóska meg se mozdult. Ugy maradt a botjára támaszkodva.

— Tanult ember kend, Bóczán Simon, kijárta kend a hét oskolát, mégse akar kend érteni, csak amondott szóbul. Nagyon jól tudja kend az én bajomat, azt is, hogy minémü. A házamban esett kár, bátya, az asszonyommal. A végett gyöttem én kendhez számadóra.

Bóczán Simon letette a nyerget, kiverte a pipáját, meg is tömte, rá is gyujtott, azután felelt csak, akkor is kérdezvést:

— Hát osztán mióta vagyok én teneked számadó cseléded?

Mező Jóska kiköpte a lelkinvalót:

— Amióta tolvajom kend, amióta vén deresfejü léttire megvette az asszonyomat, amióta belegázolt kend az embersigembe...

Az öreg juhász felállt. Akkor látszott meg, hogy fél fejjel magasabb amannál, pedig egy kicsit hajlottas ugy vállban, mintha hegyeket hordott volna hátán, a vagy sokat raboskodott volna.

Nem pattogott. Egy szem harag sem érzett a szavában. Csak megrágta a szót.

— Ki mondta ezt neked te, ember?

Mező Jóska hátrább lépett.

— Ki mondta? Ugy-e, azt kérdi kend, ki mondta? Mindenki mondta. Az egész világ mondta. Azt ugatta minden kutya, le, Becséig: de nem adtam rá. Hanem mióta a rózsaházi erdő mondja, azóta minden lelkem is azt mondja, bátya.

A Bóczán Simon arczán átfutott valami sebes árnyék.

— Aztán mit beszélt az az erdő, ha már engem vett az is a nyelvére?

Mező sivitott:

— Azt kérdezte tőlem a rózsaházi erdő: hogy került a fája alá a Bóczán Simon tüzszerese, a Mezőné vállravető kendője... Felelt is rá. Azt felelte, hogy tolvaj, kntya gazember vagy, Bóczán Simon... De meghalsz...

kiemelkedő mozzanata a dr. *Bakonyi* Samu főtitkár által szerkesztett magvas jelentés felolvasása volt, amelyben a buzgó főtitkár a Csokonai kör hivatása iránt érzett lelkesedése hevével ecsetelte a kör mult évi sikeres munkásságát és áldozott 1848. márczius 15. dicső emlékének.

E szép jelentés igy hangzik :

Tisztelt közgyülés !

A Csokonai-Kör nyolcz évi fennállása alatt becsülettel igyekezett a hozzáfüzött várakozásoknak megfelelni. Ha talán némely tulcsigázott véleményt nem tudott valóvá tenni, annak okát nem egyedül a rendelkezésére álló eszközök szerényebb mértékében, hanem inkább abban mérsékletben találhatja meg az igazságos birálat, amelylyel a Csokonai-Kör minden erejét felülmuló kezdeményezést mellőzve megelégedett az alapszabályaiban maga elé tüzött czélok öntudatos munkálásával és fokozatos megközelitésével.

Nyolcz évi tevékenységünk alatt nem igen mutathatunk föl olyan momentumot, mely országos hullámokat vert volna föl, de talán öndicséret nélkül és a teljesitett kötelesség önérzetével állithatjuk, hogy tisztes munkássággal igazoltuk a Csokonai Kör megalakulásakor a magyar kultura vezető körei részéről teljes melegséggel megmutatkozott rokonszenvet, amely mellett legtöbb büszkeségünk, hogy Csokonai városa megértvén törekvésünket, azokban bennünket nem könnyen lebbenő, de állandóan meleg szeretetével támogatott, s ha Debreczen társadalmának elismerését sikerült kivivnunk, nyugodtan nézhetünk immár a jövő szemébe, mert ez a nehezen kivivható elismerés minden külső ragyogásnál igazabb bizonyság mellettünk, hogy helyünket *itthon* megállottuk.

Hogy ezt ma Debreczenben elmondhatjuk, abban jelentékeny része van a debreczeni társadalom amaz erős meggyőződésének, hogy a nemzeti cultura munkájának az ő városa falai között is nélkülözhetetlen szüksége van egy olyan *társadalmilag* szervezett tényezőre, melynek müködése ne csak pusztán időnként szórakoztató és tanulságos előadásokkal nyujtson táplálékot nemeseb) élvezetek utáni vágyásnak, hanem minden föllépésével a nemzeti eszme magasabb szolgálatának is eleget tegyen.

Hogy tehát a Csokonai-Kört Debreczen megértette, abban része van annak is, hogy viszont a Csokonai-Kör is mint a debreczeni gondolkodás és érzés hü kifejezője, sohasem zárkózott el oly alkalmak elől sem, amelyek első sorban a nemzeti kegyelet megnyilatkozására szolgáltak, sőt a mikor a közóhajtás azzal megtisztelte : a vezetés kötelességét is hiven teljesitette.

Nem háritja el magától a Csokonai-kör a kegyelet és megemlékezés hazafiui kötelességét, ezuttal sem, midőn félszázad év határán hálás szemmel tekintett vissza a szellemi nagyság, a teremtő lelkesedés, a férfi bátorság, a honfi hüség áldásaitól ragyogó időkbe.

Mindaz a vivmány, amit 1848. márczius 15-ike kiküzdött, nemcsak a társadalmi és politikai felszabadulás, hanem a nemzeti cultura szabadságának is diadala volt. Az emlékezet világánál fölujult fény megmutatja a nemzeti nagyság tényezőink szoros egységét.

És mi a Csokonai-kör Debreczen irodalmi társasága im leborulunk ama dicsők emléke előtt, kik a nemzeti génius kezéről letörték a bilincseket, akik kivivták és akik védelmezték, hosszu szenvedéssel és vértanusággal megszentelték, minden szabadságok legbecsesebb kincsét: *A magyar sajtó szabadságát.*

Jöhet az időknek bármi sötét változása : mig a sajtó a szabad és tiszta marad, a szellem vilanyossága megóvja nemzetünket az elbukástól, mert a miképen a cultura szabad sajtó nélkül ma már el nem képzelhető, azonképen a szellemi élet szabadságával biró és az megbecsülő nemzetek tehetik a történelmi esküt, amelylyel Petőfi a magyar sajtót felszabaditotta : *„Rabok tovább nem leszünk."*

Mi is tisztelt közgyülés, a Csokonai-Kör egyik igénytelen munkása kivánunk lenni a nemzeti müvelődés ezen szabadságának s ezen munkánkban mindenha szemünk előtt lebegett a mult megbecsülése. Az emlékezésnek ez esztendejében végre hozzá láthattunk ama régi tervünk megvalósitásához, hogy Debreczen nagyjainak születési, lakó vagy halálozási helyét emléktáblával jelöljük meg. Elsőhelyre városunk és nemzetünk eme jelesei között *Fazekas* Mihályt tettük, kinek Ludas Matyija az *ötven év előtti tavasznak egyik legelső sugára volt.* Kezdeményeztük a debreczeni szinészet 100 éves fennállásának megünneplését s javaslatunk a városi tanács által teljesen elfogadtatván, ma már a tanács, a szinügyi bizottság és körünk választmányának 3—3 tagjából álló vegyes bizottság munkálkodik a magyar szinészet ez ünnepének méltó előkészitésén.

Ugy véljük, hogy egy vidéki irodalmi kör müködésében két ilyen momentum már számot tarthat annak elismerésére, hogy létezése nem hiába való.

De mi egyébb téren is rajta voltunk, hogy tisztelt tagtársaink igényeit lehetőleg kielégitsük.

Felolvasásunk száma ugyanaz előbbi években tartott hasonló ülésein számához képest kisebb volt, de ennek oka kiváltképen abban keresendő, hogy a helybeli jótékony nőegylet három, szintén felolvasással egybekötött társas estélyt rendezvén, a közönség az irodalmi tartalommal is biró estélyekben hiányt amugy sem szenvedett.

A jelentés ezután szemlét tart a mult szezonban rendezett s a közönség által tömegesen látogatott felolvasó ülések felett. Fölemliti, hogy előkészitette az Évkönyv kiadását; hogy végezte a Kazinczy pályázat müveinek birálatát ; hogy meglátogatta Debreczent Csokonai Lillájának unokaöcscse Vajda Elek, aki Lilla gyürüjét a kör ereklyetárának ajándékozta.

Végül ezekkel a szavakkal zárta jelentését a főtitkár.

Tevékenységünket ez évben is hathatósan támogatta Debreczen sz. kir. város tanácsa s az anyagi támogatásból is kivette részét a debreczeni ev. ref. egyház, a Debreczeni Első Takarékpénztár és István gőzmalom társulat. Fogadják valamennyien a kör hálás köszönetét.

Nagyobb adományban részesült körünk boldog emlékezetü özv. K. Tóth Antalné urnő hagyatékából, ki végrendeletében 200 frtot hagyományozott körünknek. Őrizze emlékét hálás köszönetünk !

Fájdalmas veszteség érte körünket Joó Istvánnak, körünk fennállása óta választmányunk egyik buzgó tagjának s közéletünk jelesének elhunytával. Egy másik kiváló tagtársunk Eötvös K. Lajos tevékenységétől, ő pedig városukból történt elhelyezése fosztott meg bennünket.

A kör tagjainak száma különben husszal szaporodott, kik között Horváth János épitész és Schwartz Vilmos butorgyáros mint alapitó tagok léptek be. Az alapitó tagok száma ez idő szerint 61, a rendes tagoké 461.

Örömmel jelentjük azt is, hogy körünk vagyona az elmult évben 748 frt 31 krral gyarapodott.

Az adminisztrácció feladatait 10 választmányi ülésen igyekeztünk teljesiteni. Hogy minő eredménynyel, azt a fentebb előterjesztett adatokból itélje meg a tisztelt közgyülés bölcsesége és Debreczennek a Csokonai-kör iránt tanusitott szeretete !

Az éljenzéssel fogadott főtitkári jelentés meghallgatása után, amely jelentést örvendetes tudomásul vették, elfogadta a közgyülés az 1897. évi számadásokat megadván a felmentvényt és megállapitotta az 1898. évi költségvetést 2481 frt 26 kr. bevétellel és 2200 frt kiadással.

Majd a *választmányból* sorrend szerint kilépő tagok helyeit töltötték be titkos szavazás utján.

Id. Csanak József, Puky Gyula, dr. Bartha Béla, dr. Tüdős János, Zádor Lajos, Könyves Tóth Kálmán, dr Tüdős Kálmán Dobiecki Sándor, Nemes Kálmán és Kölcsey Sándor ujra megválasztattak. A meghalt Joó István és az elköltözött Eötvös Károly Lajos helyére pedig szavazat többséggel dr. Nagy Zsigmond és S. Szabó József főiskolai tanárok jutottak be. Szavazatokat kaptak még Ferenczy Gyula, dr. Gulyás István, dr. Magoss György és Naszády Iván.

Avval együtt, mint a villámlás, ugy csapott le az öreg juhász fejére a kampóval. — Hirtelen, orozvajött, csonttörő ütés volt az, hanem vasfejet ért. Bóczán ábrázatát elöntötte a vér de nem szédült meg. Második ütésre meg nem volt már ideje Mező Jóskának, mert hamarébb a szempillantásnál vágódott a forradásos vakszeméhez az a nehéz, irdatlan szilfaszék, kin az öreg imént foltozott. Vagy kettőt tántorodott hátra, azután jobbra, akkor fölbukott. Egy jajszó nélkül.

A két bojtárlegény meg a tücskihajtski mindenes gyerek, kik szótalan nézték a mérkőzést, odaugrottak :

— Meg ne üsse kend többet. Kevesebb baja lesz kendnek...

— Dehogy ütötte. Nem is akarta. Nem is köllött.

A kutyák pedig összeállottak a cserény szélfogó felvégin, onnan vonitották az aluvóra hajló pusztába: meghalt valaki...

Bóczán Simon pedig se dühös nem volt akkor se, sem ijedt. Tele öntötte állott vizzel a hasas mosdómedenczét, lemosta véres arczát, hasadt fejebőrére rászoritott egy szelet taplót, aztán felöltözött tisztába és nyergelt. Ugy, a nyergéből rendelkezett.

— Hé, Andris — mondta a mindenes gyereknek, eredj, ülj föl arra az uratlan szamárra, szalajts át a martonosi szélekre, tudakold meg az ottvaló juhászoktul : hun lakik Mező Jóskáné. Annak aztán mondd el, hogy meghalt az ura ideát, minálunk. Mást, többet nem valasz, tudod-e ?

Meg a számadóhoz fordult, az öregbik bojtárjához.

— Misa fiam, én most mán nem gyövök a tájékotokra hamarost. Még a törvényt kiállom : rád bizok mindent. Aztán te is ember légy mindig.

Inditott.

— No, Isten megáldjon.

Meg csak visszafordult fél dülőrül.

— Misa, fiam, elfelejtettem valamit, Széntába' lakik az Örzse néném, ne felejkezz meg rula, vigyetek neki egy kis egyet-mást hébe-korba. Bajos ember volt annak az ura, szegénynek....No, Csilás !

A bojtárok oszt utóbb mondom, körülhancsikolták azt a kisajtómekkoruságu gyöpet. Árkát, mezejét benőtte a vérenhizott kutyatejfü. Hanem a kóbor ebállat még most is körül-körül szimatolja...

Számvizsgálókká ismét dr. Medve Kálmán, Márton Imre és Szabó József választattak.

Ezzel a közgyülés az elnök éltetése mellett véget ért.

Tanügy.

* **Vizsgálati rend** a debreczeni ev. ref. főgymnasiumban az 1897/8. iskolai év végén.

Május 6—7. a VIII. osztály magánvizsgálata.

Május 9. a VIII. osztály osztályvizsgálata.

Május 10—14 irásbeli érettségi vizsgálat.

Junius 12. d. e. 10 ó. franczianyelvi vizsgálat, 11 és 12 órakor szabadkézi rajz-vizsgálat.

Junius 12. d. u. 3 órakor gyorsirászati, 4 ó. tornavizsgálat.

Junius 13-án VII. oszt. vizsgálata az oratoriumban, I. oszt. vizsgálata a physikai tanteremben, d. e. az A) szakaszé, d. u. a B. szakaszé.

Junius 14-én a VI. oszt. és II. oszt. A) és B) szakaszának vizsgálata ugyanott és ugyanazon rendben, mint a VIII. és I. oszt.

Junius 15-én az V. oszt. és III. oszt. A) és B) szakaszának vizsgálata, mint az előbbiek.

Junius 16-án a IV. A) oszt. vizsgálata az oratoriumban, a IV. B) osztályé a physikai teremben.

Junius 17—18, 20—21-én magánvizsgálatok 17—18-án az I. és II. osztályé, 20—21-én a III—VII. osztályé. A magánvizsgálatok irásbeliek és szóbeliek.

Junius 22—28. szóbeli érettségi vizsgálatok.

A vizsgálatok általában d. e. 8 órakor, d. u. 3 órakor kezdődnek.

Debreczen, 1898. április 23.

Az igazgatóság.

Gyászrovat.

— **Halálozás.** Főtisztelendő *Papp Emil*, bécsi klerikális, az Ugocsamegyében levő felső-sáradi gör. kath. egyház plebánusa és alesperes közelebb elhunyt. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. A boldogultat nagyszámu rokonság gyászolja.

TÁVIRATOK.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósitójától. —

Lipót főherczeg haldoklik.

Budapest, április 24. Bécsi távirat szerint Lipót főherczeg állapota igen aggasztó és katasztrófától tartanak környezői.

A háboru.

Budapest, április 24. **Az amerikai hajóraj Havannához érkezett és nyilt tengeren horgonyoz. Moro erődből lőttek reá.**

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára irni, ha lehet porzó nélkül!

—

— **Az uj főispáni titkár.** A belügyminiszter ma érkezett leiratában tudatta gróf *Dégenfeld* József főispánnal, hogy dr. *Medve* Zoltán miniszteri segédtitkárává történt kinevezésével megüresedett főispáni titkári állásra dr. *Viczián* István belügyminiszteri fogalmazó gyakornokot nevezte ki május 1-től. Az uj főispáni titkár hivatalát csak juniusban foglalja el, mert mint tartalékos huszárhadnagy 30 napi fegyvergyakorlatra van behiva s annak eltöltése után jelentkezik csak szolgálattételre a főispánnál. Az uj főispáni titkár még egészen fiatal tisztviselő s a belügyminiszterium egyik legügyesebb gyakornoka volt, épen ezért nevezte ki őt a miniszter erre az állásra. Szeretetre méltó egyéniségével, szorgalmával s munkásságával már most is megkedveltette magát a központban felebbvalóival.

— **A hadtestparancsnok Debreczenben.** Schwitzer Lajos lovag, altábornagy temesvári hadtestparancsnok, mint értesülünk, május közepe táján Debreczenbe jön.

— **Magyar név.** Debreczen város kitünő főmérnöke, *Stahl* Géza, aki a szivében lelkében amugyi s magyar volt és a leghazafiasabb érzületüek kőzé tartozik, most már névben is magyar. Ugyanis régi családi nevét belügyminiszteri engedélylyel *Atzélra* változtatta. A városszerte népszerü főmérnöknek sokan gratuláltak az uj névhez.

— **Személyi hir.** *Dóczy* Imre h. főgimnáziumi tanár a közoktatásügyi miniszter megbizásából klassikus nyelvek és a görög pótló tanitásának megvizsgálása végett e hó 24-én Halásra utazott.

— **A mezőrendőrbiztosi állás.** A mezőrendőrségnél *Polgári* Bálint nyugdijaztatásával egy mezőrendőri biztosi állás üresedett meg. A pályázat jövő hó közepén jár le, de a pályázati kérvények már is tömegesen érkeznek az állás elnyeréséért. A mai napig husz pályázatot adtak be a főispáni titkári hivatalba.

— **Jelölés tanári katedrára.** A ev. ref. főgymnasiumban üresedésben levő magyar-német tanszékre beérkezett a pályázat. A közös tanári gyülés a gymnasiumi tanári kar ajánlata alapján e hó 23-án tartott gyülésén a következő ajánlati sorrendet állapitotta meg: Első helyen *Tóth* Dezső miskolczi h. tanár, 2 helyen *Kecskeméti* M. Lajos helybeli tanár, 3. *Gyöngyössy* László jelenleg szabadságolt állami tanár, a 4. Ág Lajos zalaegerszegi tanár.

— **Az ekvitáczió vége.** A honvédhuszár tisztek részére létesitett ekvitáczió a mai nappal véget ért. Az ekvitáczió tagjai nyolcz napi távlovaglás után ma délután egy óra után érkeztek meg lóháton Ungvárról *Csicsery* Géza alezredes parancsnok és *Flohr* János százados tanár vezetése mellett.

— **Felülvizsgálat.** A katonai vegyes felülvizsgálóbizottság jövő hó 10-én felülvizsgálatot tart a Pavillon-laktanyában.

— **Vásári csend.** Évek óta nem volt olyan csendes vásár — közbiztonság tekintetében, mint a jelenlegi. A rendőrfőkapitány által életbeléptetett szigoru óvintézkedések elrebbentették a zsebtolvajokat azok már felé se mernek Debreczennek nézni. De még az is eseményszámba megy, hogy a vásár tartama alatt a mai napig semmiféle rendzavarás nem fordult elő s a rendőröknek nem akadt dolguk. Csupán egy *Szabó* Márton nevü kabai illetőségü csavargót kisértek be, tiltott koldulásért.

— **Eltünt kereskedő.** *Droppa* Emil kereskedő nyomtalan eltünése élénk részvétet kelt mindenfelé. Droppáról ez ideig sem családja, sem a rendőrség sehonnan sem kapott értesitést. Tisza-Polgárról küldött levelet öt nappal ezelőtt, de azóta semmi hir sem érkezett felőle. Tekintve, hogy hátrahagyott levelében azt irta, hogy elemészti magát, családja, mivel ma napig sem adott életjelt magáról, azt hiszi, hogy öngyilkosságot követett el s Tisza-Polgáron beleölte magát a Tiszába. A debreczeni törvényszék a csődöt tegnapelőtt elrendelte Droppa ellen. Csődbiztosul *Vass* Antal törv. birót nevezte ki, tömeggondnokul pedig *Bacsó* Dezső dr. ügyvédet.

— **A nőiparegyesület majálisa.** A debreczeni nőiparegyesület felügyelő bizottsága e hó 24-én, délután öt órakor az iskola helyiségében gyülést tart, melyen folyó ügyeken kivül a tavaszi mulatságról fog tanácskozni.

— **Óvó- és tanitónők kiképzése.** A vallás és közoktatásügyi miniszter az eperjesi állami kisdedóvó képzőintézetben, az óvónő és tanitónőképzést egyesitette. A jövő 1898—99 évre az I. osztályba összesen 25 növendék vétetik fel, ezek közül 10 ingyenes, 10 féldijas. A felvételi kérvényeket junius hó 20-ig a képzőintézet igazgatóságánál kell benyujtani.

— **Előléptetések a katonaságnál.** A hivatalos lap szombati száma közli a m. kir. honvédség és a cs. és kir. közös hadseregben történt előléptetéseket. Azt állitják, hogy a honvédségnél jóval gyérebben hullottak a májusi uj csillagok, mint a közös hadsereg tisztikarára. A honvédség ezredesi karában sem magasabb előléptetés nem történt, sem a hadnagyi, főhadnagyi és századosi rangfokozatban nem ért előléptetés annyi tisztet, mint az előző éveken. Az előléptetések oroszlán része a tábornoki kart illeti ugyanis 18 vezér őrnagy kapta meg az altábornagyi rangnt. Vezérőrnagyokká is csupán közös hadseregbelieket léptettek elő. A Debreczenben állomásozó honvédségnél a következő rangemelések történtek: Csicseri *Csicseri* Géza őrnagy alezredessé a 2. honvéd huszárezrednél. A gyalogság tényleges állományában: vizekö *Tallián* Zsigmond, *Szepessy* Gusztáv, *Simon* Kálmán, *Koszorus* Ferencz másodosztáiyu századosok elsőosztályu századosokká, *Krecsarovics* Emil, *Belitska* Sándor főhadnagyok másodosztályu századosokká, *Aczél* Vilmos, *Bakos* István, *Szabó* Pál, *Dalmy* Tibor, *Somogyi* Aladár, *Volánt* András, *Jakobey* Gyula hadnagyok főhadnagyokká léptek elő; valamennyien a debreczeni 3. honvédgyalogezred tényleges állományában. A 2. honvéd huszárezrednél *Laskásy* Rezső és *Szlávy* József hadnagyok főhadnagyokká, *Körmendy* Endre hadaprődtiszthelyettes hadnagygyá neveztetett ki. Továbbá *Lajossy* Gyula, *Vághó* János (a Ludovika Akadémiától) kezelő törzsőrmesterek hadnagy kezelő tisztekké, a 3. honvédgyalogezrednél, *Herker* Péter gyógykovács állatorvossá léptek elő a 2. huszárezrednél. Dr. Eppi és érkeserüi *Fráter* Imre II. osztályu tartalékos ezredorvos a 3. honvéd gyalogezred tényleges állományba helyeztetett. Dr. Bernolák Károly segédorvos helyettes főorvossá lépett elő. A 39. gyalogezredben Funk Gusztáv II. o. századossá, Lubutka Venczel, Horch Ernő, Horch Gyula, Frieb Ferencz, Botka Viktor és Vogel Károly főhadnagyokká, Hüttner Ferencz hadnagygyá neveztettek ki. A 7. huszárezrednél gr. Starhemberg Vilmos I. o. br. Berg Armin II. o. századossá lápett elő. A debreczeni m. kir. méntelepnél Hanák Károly hadnagygyá neveztettek ki.

— **Eltünt iparos.** *Horváth* Vilmosné született Oláh Juliánna, ma jelentést tett a rendőrségnél, hogy férje, ki asztalosmester, varga-utczai lakásáról még e hó 19-én eltávozott, mai napig nem tért vissza. Elmenetele előtt folyton panaszkodott, hogy kevés a munka, a megélhetés lehetetlen és ámbár a szorgalom és igyekezet benne megvan, magát és családját mesterségéből fentartani nem birja. A rendőrség elrendelte körözését.

— **Elmaradt közgyülés.** Az önkéntes tüzoltó egylet tegnapra hirdetetett közgyülése nem lévén megtartható, uj határnapul május 8-dikát tüzte ki a parancsnokság.

— **Az uj menetrend.** Május 1-jén lép életbe szokás szerint az uj vasuti menetrend, amelyben Debreczenre vonatkozólag a következő változások lesznek:

A püspök-ladány—m.-sziget—körösmezői vonalon. A Máramarossziget és Püspök-Ladány között közlekedő gyorsvonat Máramaros szigetről reggel 4 óra 50 p.-kor fog indulni, az ellenkező irányban pedig Máramarosszigetre éjjel 11 óra 25 perczkor fog érkezni.

V. Debreczen—büd-szent-mihály—tiszaöki vonalon. Debreczen és Hajdu-Nánás között mindkét irányban 1—1 uj vegyes vonat helyeztetik forgalomba. E vonat Debreczenből d. e. 11 ó. 20 p.-kor indul és Hajdu-Nánásra d. u. 1 ó. 18 p.-kor érkezik, az ellenkező irányban pedig Hajdu-Nánásról d. u. 1 ó. 30 p.-kor indul és Debreczenbe d. u. 3 ó. 30 p.-kor érkezik.

A debreczen—szerencsi és nyiregyháza—csap—ungvári vonalokon. A Debreczenből jelenleg este 8 ó. 10 p.-kor Szerencsre induló személyvonat már este 7 ő.-kor fog Debreczenből indulni és Szerencsre éjjel 10 ó. 30 p.-kor érkezni.

A debreczen—nagy-léta—vértesi vonalon junius 1-től szeptember 15-éig bezárólag minden ünnep- és vasárnapon Sárándról Debreczenbe egy uj vegyesvonat helyeztetik forgalomba, mely Sárándról este 8 ó. 33 pkor, Szepes-Sóstóról este 9 órakor indul és Debreczenbe este 9 óra 25 perczkor érkezik.

— **Katona érkezés.** Városunkba már legközelebb több század katonaság érkezik, kiknek elszállásolása a katonai ügyosztály feladatai közé tattozik. A katonákat azon házaknál helyezik el, hol a háztulajdonos a katonatartást meg nem váltotta. Azután jut belőlük a csapó utczai régi kaszárnyába.

— **Országos vásár.** Trombita zeng, pereg a dob, szellős sátor alatt és az ivodákban vidám zene járja. Komédiás bódé egész légiója lepi el a vásártért. Itt egy százötven éves krokodilt mutogatnak a jámbor halandónak, ki elképedéssel szemléli a csodaszörnyeteget; amott meg a madárfejü ember piczike kalapjával csalogatnak trikóba öltözött szép arczu komédiásnők. Egyik a másikon igyekezik liczitálni. Hatalmas oszlopokra hányják a bukfenczet vasizmu erőmüvészek, mig mellettük a buvár csekély öt krajczárért bukdácsol a viz alá. Amott meg a körforgó vonz nagy közönséget. Férfiak, nők vegyesen ülnek fel reá nagy tömegben, hogy a szélnél sebesebb forgásban gyönyörködjenek. Ott a gyorsfényképész is, hol 15 krajczárokért azonnal leábrázolják a kinézésedet, sőt a beszélőgép tulajdonosa sem maradt el, hogy potomáron értésedre adja a századvégi nagy csodát Szóval van zaj, tolongás, fülreszelő recsegés mindenfelé. A vételkedv azonban nem valami nagy. Az emberek ugylátszik inkább szórakozásul jöttek be a szokásos nagy vásárra. Érdekes azonban szemlélni piros-pozsgás vidéki arczokat, a mint — nagyobbrészük — apró léggömbökkel felfegyverkezve vegyül el a hullámzó nagy tömegben. Legjobb kelete van a bornak, debreczeni fonatosnak és a sült husnak, a mi azt bizonyitja, hogy a magyar ember vásárban is szeret jól élni, sőt egyik-másik csupán azért is megnézi a vásárt. Hát csak hadd szóljon a zene, hadd peregjen a dob és recsegjen trombita! Ráfér bizony egy kis vigasztalódás a jó magyarjára!

— **A Svetits intézet ünnepélye.** Az 1848-ki törvények szentesitésének ötvenedik évfordulója alkalmából szépen sikerült előadást rendeztek tegnap délután a Svetits intézet növendékei. Az előkelő s nagyszámu közönség szinültig megtöltötte az intézetnek fényesen fölékesitett disztermét, a melyben az ünnepély lefolyt. *Torkos* László „Nagy idők“ czimü ünnepi költeményét adták elő a növendékek. — Különösen szépek voltak a különböző nemzetiségeket feltüntető ragyogó öltözetü szereplők, kik közzül kiváltak: *Pusztay* Kata, *Kubay* Mariska, *Biró* Erzsike, *Kenézy* Lujza, *Reisinger* Piroska, *Thót* Jolán, *Sajó* Berta, stb. Az előadás meglepett bennünket s annak minden mozzanata az intézetet vezető apáczák ügyességéről tett tanuságot. Az előadást ma délután ismétlik.

— **Debreczeni tanszermuzeum.** Dicséretes szándék megvalósitásán igyekeznek városunk derék tanitói. Tanszermuzeumot akarnak szervezni a végből, hogy ottan megőriztessék minden tanügyre vonatkozó taneszköz és tankönyv, hogy ebből a későbbi kor világos képet nyerjen tanügyünk fejlődéséről. E czélra most állandó helyiséget kértek a városi tanácstól. Hiszszük, hogy a népnevelésügyet oly melegen szivén viselő városi tanács készségesen fogja teljesiteni a tanitóknak e jóraczélzó óhajtását.

— **Meghivó.** A debreczeni ácsifjuság kebelében alakult dalkör 1898. évi május hó 15-én a Margit-fürdő disztermében, saját pénztára gyarapitására tánczmulatsággal egybekötött dalestélyt rendez, a következő müsorral:

1. Rákóczy-induló, zenekar-kisérettel Hubertől. 2. Lehullott a rezgő nyárfa levele, népdalegyveleg Hubertől. 3. Kidőlt a fa mandulástól, népdalegyveleg. 4. Pusztai élet Simonffytól.

— **Zsidóból görög-keleti hivő.** Érdekes áttérés és keresztelő volt tegnap délután a nagybecskereki görögkeleti plébániatemplomban. Guttmann Jakab dr. nagybecskereki lakosnak a leánya, Guttmann Sarolta az izraelita vallásról áttért a görögkeleti hitvallásra. A megkeresztelt kisasszony Olga nevet vette fel. A keresztelési szertartást Panita Lyubomir főesperes végezte.

— **Ismertető jel.** A kapitányságoknál most adják ki a munkásigazolványokat. Mindennap tömegesen jelentkeznek. Ezek sorában áll egy legény, a biztos irja róla az irást.

— Van-e valami különös ismertető jele? — kérdezi.

— Hogy mondja? — kérdezi a legény.

— Hogy van-e valami hiba a testén?

— Van — mondja savanyuan a legény.

— Micsoda?

— Fáj a fogam.

— **A vendéglősök kongresszusa.** Emlitettük már, hogy az elmaradt szombathelyi vendéglős kongresszust Debreczenben tartják meg, egyidejüleg a debreczeni szállodások, vendéglősök és pinczérek kongresszusával. A debreczeni vendéglős ipartársulat, a budapesti ipartársulatnak lapunkban már közölt átiratára a következő határozatot hozta:

Jóllehet, hogy bizottságunk nincs azon kellemes helyzetben, hogy a szombathelyi szaktársak kivánságára érdemleges határozatot hozhasson és pedig azon egyszerü indokból: 1-ször, mert a nyugdijkongresszus programmja 1500 példányba kinyomatva és az ország minden részébe már szétküldve lett; 2-szor, mert ezen szétküldött programmban a vendéglősök sérelmeit tárgyazó kongresszusi tárgysorozat nincsen; 3-szor, mert a nyugdijkongresszusnak nem állott érdekében ezen sérelmeket a pénzügyminiszter dönetése előtt tárgysorozatába felvenni; 4-szer, mert ennek ujabb eszközlése az idő rövidsége miatt óriási munkával és tetemes kiadással járna, mindazonáltal nem kiván a bizottság e nagyfontosságu és sérelmes kérdések elől ridegen elzárkózni, hanem szivesen beleegyezik abba, hogy a nyugdij kongresszus-tárgysorozatnak letárgyalása után eme nagyfontosságu kérdések is ugyanekkor tárgyalás alá vétessenek; kimondja azonban a bizottság azt is, hogy az idevonatkozó intézkedéseket a Gundel János ur elnöklete alatt álló székesfővárosi vendéglős kongresszus végrehajtó bizottsága lesz köteles eszközölni. Mely határozatról nagyságos Gundel János ur, továbbá tudomás és alkalmazkodás végett Nérey Dezső ur, levélben értesitendők.

x **Az „Anker“ élet- és járadék-biztositó társaság,** Bécsben április 14-én tartotta XXXIX. rendes közgyülését Falkenhayn Ferencz gróf ur ő nagyméltósága elnöklete alatt. Mint a számadási jelentésből kitünik, az 1897. évben 10208 ajánlat nyujtatott be 24,656.786 frt 41 kr. tőkére 17,807 frt 47 kr. járadékra és 7923 szerződés 19,020.346 forint 16 kr. tőkére és 15.392 frt 35 kr. járadékra létesittetett. Az év végén érvényben volt 84.717 biztositási szerződés 239,750.553 frt 32 kr. tőkével és 117.221 frt 63 kr, járadékkal. Az 1897. évben kifizetetett 5,011.876 frt 49 kr., mig a tartalékok szabályszerü emelésére fordittatott 6,092.895 frt 66 kr. A biztositéki vagyon a számadási jelentés szerint a dijtartalékokból (biztositéki alap) 54,683.190 frt 52 kr. összegben, továbbá a részvénytőkéből 1,000.000 frt és a tőketartalék, külön-tartalék és az 1897. évi nyereségből átutalt 3.144.053 forint 40 kr. összesen 58,827.243 frt 92 kr. összegből áll. A társaság összes vagyona 61.930.327 frt 28 kr. A vagyon elhelyezése a törvényes határozmányoknak teljesen megfelelően történik és ingatlanoktól, pupillaris jelzálogkölcsönökből és pupillaris értékpapirokból áll, melyekből Magyarországra esik: Magyar értékpapirokban 8,233.267 frt 05 kr. Jelzálogkölcsönök magyarországi ingatlanokra (6.786.408 frt becsértékben) 2,759.600 frt., továbbá a társaság háza Deák-tér 6. sz. a. (Anker-udvar) 531,884 frt 40 kr. 32.966 frt 17 kr. tiszta jövedelemmel, tehát összesen 11,524.751 frt 45 kr. Ő felsége uralkodói jubileuma alkalmából 10000 frt a tisztviselők és szolgák nem nyugdijképes özvegyei és árvái segélyezésére létesitendő alap javára adományoztatik. Az igazgató-tanácsból kilépő Zichy Jenő gróf ur ő nagyméltósága az igazgatótanács tagjává ismét megválasztatott. Az 1897. évi szelvény f. hó 15-től kezdve 100 frttal váltatik be a társaság pénztáránál.

SZINHÁZ.

Az itélet.

(Eredeti szomorujáték 4 felvonásban. Irta: Zivuska Jenő. Első előadása a debreczeni szinházban 1898. évi április hó 29-én.)

Az akadémiai pályázatok rosz drámákban és bukott szinpadi darabokban gazdag termékenysége nagyon kevés értékeset, vagy használhatót nyujt a mi ambiciózus szinésznépünknek. Annál jobban esik aztán, ha egy szerény, de hivatott iróemberre bukkanunk, a ki a feltünés elkerülésével kisebb téren, talán előbbkelő szinpadra is képes munkájával, tesz kisérletet. Zivuska Jenő fiatal, alig 23 éves erdészmérnök, a ki realis foglalkozásával ellentétben, gyermekkora óta bujta Shakesperet, meg minden más nagy drámairó müvét, valamint a jobb nevü dramaturgok tanulmányait. Ez a vonalozóval és körzővel kenyerét kereső, vasszorgalmu ifju annyira rajong a legnagyobb britt poéta remekmüveiért, hogy saját erejéből két hét alatt megtanult angolul; ugy hogy most már eredetiben olvashassa és csodálhassa Shaksperet. Ennek eltagadhatatlan hatása alatt irta meg „*Az*

ítélet" cz. szomorujátékát. Nemcsak nem magyar tárgyu, de Olaszföldön, a 16. században játszó dráma ez: sok reminiszcenciát fognak benne felfedezni a kötekedő kritikusok, akár a „*Velenczei kalmár*"-ból, akár „*Hamlet*"-ből, sőt tán az „*Othelló*"-ból is. Mi azonban véljük, hogy aki Shaksperet ennyi szerencsével tudja utánozni, az már maga hivatott, nem köznapi drámairó. A fiatal szerző elbeszélése szerint, — a cselekményt a mai életből vett saját tapasztalatai alapján fogalmazta meg s csak az érdekesség és szabadabb feldolgozás czéljából tette át régibb korba és idegen helyre. — *Náthán* zsidót becsületes, derék kalmárnak ismeri mindenki, az épen most tanácsossá választott *Francesco* tehát egy szóval sem kételkedhet az öreg zsidó azon vádjában, melylyel Gasperot, egy, a darabban csak névleg szereplő nobilit illeti, hogy tudniillik ez tőle az üzletében száz drachmát lopott. A nemes Francesco méltó felháborodással hallja ezt s a gavallér ember szigoru tisztességérzetével akarja Gasperot lehetetlenné tenni. A tolvaj, nobili iránti megvetésének kifejezést is ad azon az estélyen, melyen Visconti herczeg leánya *Brigitta*, Francesco bájos menyasszonya, épen azzal az okadatolással utasitja vissza az őt táncra kérő ellenszenves *Bálintot*, hogy már Gasperoval foglalkozott. Általános a konsternáczió, midőn Francesco a legerélyesebb hangon eltiltja attól, hogy a tolvaj nobilival tánczoljon, de mindenki elhiszi az előkelő Francesconak, hogy vádja illetékes. — *Bálint* azonban, a ki a szép Brigitta iránt őrülten bomlik s különben is irigye a nemes Francesconak, pokoli cselszövényt intéz. Aljas furfanggal ráveszi Náthánt, hogy Gasperot illető vádját tagadja le s hogy ilyenformán Francescot rágalmazónak tüntesse fel a tanács előtt. Náthánt hosszas habozás után lépre is csalja Bálint s már a második felvonásban a tanács Francescot számüzi. — Francisco kétségbeesett elkeseredéssel készül utnak a harmadik felvonásban. A tengerparton találkozik szerelmével Brigittával, a ki hidegen elutasitja. Ez még jobban kiforgatja lelke egyensulyát, ugy hogy az épen eléje kerülő Bálintot, mint minden aljas bün főszerzőjét a nyilt uczán leszurja, s maga siet a tanácsnál, magát, mint gyilkost, feljelenteni. A tanács épen halálra itéltetése felett határoz éjjeli titkos összejövetelén, midőn a lelki-furdalástól gyötört Náthán ront be azon vallomásával, hogy ő a *hamis tanu*, a főbünös, Franciscó ártatlan. Az ősz Visconti, a tanács elnöke őrjöngő örömmel rohan Francisco börtönébe, hogy vele ártatlanságát tudatva, mint jövendő vejét keblére ölelje, utána rohan Brigitta is, de későn! Francisco, annak tudatában, hogy mint gyilkost kivégzik, de meg széjjelzuzott boldogsága fájdalmas elkeseredésében, az ujján levő családi gyürü köve alá rejtett méreggel megöli magát. — Brigitta, vőlegénye teteme fölött fogadást tesz atyjának az örök szüzességre. — Igy végződik a darab.

E mese alapján a szigoru biráló ugyan találhat dramaturgiai hibákat, lélektanilag esetleg nem eléggé indokolt motivumokat, — de ha figyelembe vesszük, hogy e dráma *egy fiatal, kezdő* iró gondosan megkomponált munkája, kis elnézéssel szivesen fogadjuk el. Francesionak, a darab hősének tragikuma világos. Egyrészről hiszékenységének, becsületes bizalmának, másrészről bosszutálló elkeseredésének áldozata. Könnyen hitt a megbizhatatlan Náthánnak és bosszuvágyában gyilkossá lesz, midőn Bálintot megbüntetni véli. A hamisan tanuzó Náthán bünhődését is meghatóan rajzolja meg a szerző, midőn epizód-cselekményben magunk előtt látjuk a könnyüvérü olasz ifju (Lolla) által megejtett és bukása folytán megőrült *Thirsát, Náthán* egyetlen leányát. A büszke Brigittának, a ki a tömeggel együtt elitéli Franceskot szintén bünhődnie kell, mert vőlegényének ártatlansága már nem adja őt vissza neki, szerelme meghal. Az erkölcsi igazságszolgáltatás tehát tökéletes, ugy hogy a néző azzal a bizonyos lelki megnyugvással távozik a szinházból, amelyet a modern drámák nem nagyon adnak meg a közönségnek. — Különben a darab tulajdonképeni méltatása nem illet meg bennünket, ez a közönség és a kritikusok dolga. Mi egyszerüen csak ismertetni óhajtottuk — nagyjából — az érdekes munkát. Egyik legbecsesebb tulajdonsága különben az az okos filozófiai és szép előadás, melylyel a darab valósággal brilliroz. Oly jellemzetes dialógusban, annyi eredeti gondolatban és ötletben, olyan magvas stylben irta meg ezt a szinmüvet Zivuska Jenő, hogy nem egy helyen kétkedve szóltunk magunkban: honnan vesz ez a fiatal ember ennyi bölcsességet, ennyi élettapasztalatot és irói rutint? — Abban az átdolgozásban, a melyet Zivuska a darab itteni rendezőjével egyetértőleg végzett — főkép scenikai hatásosság szempontjából — nincs abban egy fölösleges jelenet, vagy mondás, amelynek kellő értéke, sulya ne volna. Annak daczára, hogy az eredetileg 10 képben megirt darab még most is hét szinváltozással kerül szinre, folyékonyan, simán és gyorsan perdül le s bizonyára nem egy helyen fog feltünő, igazi hatást eredményezni.

E sorok irójának, mint rendezőnek őszinte lelkesedéssel végzett munkája különben csak a darab terjedelmesebb reflekszióinak megröviditésére és a felvonások végeinek hatásosabbá tételére szoritkozott.

Szükséges-e még megjegyeznem, hogy a darab főbb szereplői, nevezetesen *Halmi* Margit (a bukott Thirsa), *Fáy* Flóra (a büszke Brigitta), *Fenyéri* (a hamisan tanuzó Náthán), *Komjáthy* (a nemes Francesco), *Bartha* (az igazságérző Visconti), *Tanay* (a léha Lolla), *Rubos* (a komikus varga), *Püspöki* (a tréfás börtönőr) szerepeiben, de meg az egész személyzet egytől-egyig tehetségének legjavát, igazi ambiczióval viszi sorompóba a darab sikere érdekében, amelyen különben tőle telhető rosszlelkűséggel ármánykodik majd a *Bálint* kicsiny, de gonosz figurájában

Vidor Dezső.

* **A primadonnakérdés.** *Thurzó* Ilona énekesnő szombaton délután négy órakor néhány számot énekelt a szinügyi bizottság tagjai előtt, akik megtapsoltak minden egyes számot és végül kijelentették, hogy *Thurzó* Ilona szerződtetésébe szivesen beleegyeznek. Most már négy énekesnője van a debreczeni szinháznak és érdeklődéssel tekintünk a jövő évi repertoir elé, mert van remény, hogy az ideinél zeneileg értékesebb darabokat fogunk élvezni. A szegedi és az aradi szinházban az idén szinrekerült a Bajazzók, a Bibliás ember, A parasztbecsület, Traviata, stb. mig Debreczenben a nagy költséggel fentartott szinházban A libapásztorral és A varázsgyürüvel kellett beérni.

* **Az utolsó hét.** A jelenlegi szintársulat második esztendejének utolsó hetét tölti itt. Hétfőhöz egy hétre ez idényben utoljára gyulnak föl a lámpák, azután elnémul a szinház, elsötétül a nézőtér, az ajtókat bezárják, de csak rövid időre, mert a szinészek helyett a kézmüvesek vonulnak be a müvészet csarnokába, hogy átalakitsák azt a modern igényeknek megfelelően. — Az utolsó hét müsora a következő:

Műsor: Szerdán *Ripp van Winkle* operette. Csütörtökön (utolsó bérletszámban): *Fedora*. Sardou V. drámája. Pénteken, először: *Az itélet*, eredeti szomorujáték 4 felvonásban, irta: Zivuska J. Szombaton másodszor: *Az itélet*. Vasárnap délután: *A szép Meluzina*, látványosság. Este: *A nagyapó*, népszinmü. Hétfőn, *utolsó előadásul*: *Armány és szerelem*. Schiller szomorujátéka.

Irodalom és müvészet.

* **Képzelt Királyok.** Regény két kötetben, irta Kupa Árpád. Nagy bátorság és erő kell hozzá, hogy ha mai nap, a rövid lélegzetü elbeszélések és a napi sajtó mindent elnyelő tárczái korában, valaki egy két kötetes regény megirására vállalkozzék. Kupa regényének tárgyát a leghálásabb, regénytárgyakban leggazdagabb, történelmünknek legfényesebb idejéből meriti: a Rákóczi fölkelés, az első magyar szabadságharcz idejéből. Az erős faj és hazaszeretet, mely az egész regényen átvonul nem mesterkélt, nem csinált dolog; az oly önkénytelenül fakadt, a szive mélyéből, mint a hogy a vadvirág nő az erdőben. Ott, a hol az öreg Sie Lőrincz, a Szabad Földek vajdája fölkelésre buzditja az elárult, földult, fölégetett Kunságot s a hol a magyar föld népéről beszél, a kik a szabad hazáért, az Istenért, a hazáért és a szabadságért akarnak küzdeni, ott igazi költői lendülettel szárnyal föl az iró. — Egyátalán ez a része a regének, lehet mondani, müvészettel van megirva, a föld égésének leirása, s az öreg vajda lelkiállapotának festése megkapóan szép. — Sie Lőrincz, a kunsági vajda, különben is legsikerültebb alakja a regénynek, az öreg Korn bácsival, a bécsi fogadóssal együtt, mig a főalakok, Beregi Miklós és Mózes atya, tulságosan erős, markáns vonásokkal vannak festve; olyanok mint egy-egy olajfestmény közelről, melyet tulajdonképen távolról kellene nézni. Látszik, hogy olyan iró munkája, a ki nem sokat törődik a divatos áramlatokkal, hanem ir ugy, a mint a lelke megkivánja. Mintha csak a föld népének szivével gondolkozna, egyszerü, természetes eszejárása után indulva s a mi a lelkét megkapta, megra-

gadta azt elmondja ugy, a hogy épen tudja. Nyersen, csiszolatlanul, de igazán és őszintén minden mesterkéltség, keresettség és czifrálkodás nélkül. — A „Képzelt Királyok" Singer és Wolfner kiadásában jelent meg, a két kötetnek ára 1 frt.

* **Hegyesi Márton. Az 1848/49-iki harmadik honvédzászlóalj története.** Azokban a legendás küzdelmekben, melyeknek félszázados évfordulóját a nemzet ünneppel ülte meg, a harmadik honvédzászlóalj a legtöbb dicsőségből vette ki részét. Ott harczol Szent-Tamásnál, győzelemről-győzelemre vezeti zászlaját az áprilisi hadjáratban, Budavár ostrománál az elsők közt éri a kitüntetés és mig Világos után el nem égetik zászlaját, nem éri azt folt. Damjanich, Vetter, Földváry, Görgei állanak az élén, szabadságharczunk legvitézebb katonái innen kerülnek ki. Hegyesi maga is velök harczol a kezdet kezdetétől a vég végeig. Részben a maga följegyzései nyomán, részben kortársai szolgáltatta anyagból megirta történetét, nagy lelkesedéssel, mint maga irja a Görgeinek ajánlott könyv előszavában. — „igyekeztem egész lelkemet belélehelni, mely izzik a szabadságharczunk történelme iránti forró lelkesülés hevétől". A könyv a mostani aktualis szabadságharcz irodalomnak egyik igen értékes terméke. Megjelent a Franklin-Társulat izléses kiadásában Budapesten és ára 1 frt 80 kr.

* **Az Olcsó Könyvtár uj sorozata.** Közel két évtized óta szolgálja immár e kitünő vállalat a magyar irodalom érdekeit, jeles hazai és idegen nemzetbeli irók munkáinak olcsó kiadásával. Most pedig, mióta uj sorozata 10 kros füzetenkint jelenik meg, méltán rászolgált az olcsó nevére. Gyulai Pál avatott keze kitünően válogatta meg a legujabb számokat is. Kezdődik az uj sorozat George Elliot hires regényével a Vizi malommal (1041—1052. szám), melyet Váczy János ültetett át. A nagy angol irónő, mélységes lélektani festésével, mely az emberi lélek rejtelmeit, a társadalom fonákságait oly mesterien és egy minden részleteiben érdekes mese keretében állitja elénk, azon irók közül való, a kik fölött az irodalmi izlés váltakozó hullámai nyom nélkül szállnak át. Az ő regényei az idő multával csak nyernek értékökben. — Jósika Miklós gyönyörü novellája, Bornemissza Anna (1053) méltán sorakozik melléje. Erdély történetéből egy változatos, szingazdag kép, melyen Apaffy Mihály heroikus lelkü felesége, nagysága egész mivoltában jelenik meg előttünk. Tacitus Agricola élete (1054) a római történetirás mesterének egyik ragyogó essayje, melynek Csiki Kálmán avatott tolmácsa. A következő számban egy egész uj müfajt mutat be a magyar irodalomban. Lazarillo de Tormes élete (1055—56) a spanyol picaresca regények megalapitója és századokon át a latin népek egyik legkedveltebb olvasmánya volt. Érdekesség dolgában a világirodalom kevés alkotása vetekedhetik e munkával. A középkori magyar irodalom egyik legszebb költői mondáját Sziládi Áron bocsátja közre. Ráskai Gáspár Egy szép história a vitéz Franciscorul és az ő feleségéről (1057) méltó arra, hogy az irodalomtörténeti oktatás segédkönyvül válassza és hogy a nagy közönség is megismerkedjék vele. — Almási Tihamér egyik népszerü szinmüve Czigány Panna tölti be az 1058—59. számot, mig a következő — Fazekas Mihály naiv szépségével soha el nem évült kis époszát a Ludas Matyit közli uj lenyomatban. Emelik e kiadás értékét az első kiadásból lenyomott képek. Érdekesek és tanulságosak Tóth Rezső bevezetése és a mühöz irt magyarázó jegyzetei. Végül berekeszti az uj sorozatot — Kemény Zsigmond Két boldog czimü beszélye (1061—62. sz.) a nagy regényiró kisebb munkái közül kétségtelenül a legszebb. Micsoda mesterien megirt történet ez és rövidségében is milyen hatalmas korkép! Az Olcsó Könyvtár uj sorozatának egyegy száma 10 kr. A Franklin-Társulat nyomdája e kis köteteket is finom izléssel állitotta ki.

Vegyes.

Ibsen Olaszországhan. A római Manzoni-szinház igazgatójának igen élénk képzelő-tehetsége van. Ibsen Kísérteteit adták a szinlapon a következő felosztás volt olvasható:

1. felvonás. A kicsapongó atya. A jó lelkipásztor. A martirnő. A kisértet.

2. felvonás. Szomoru mult. A kezdődő agylágyulás. Anya és fiu. A menhely égése.

3. felvonás. Visszatérés a tüz szinhelyéről. A bolond. Nap, nap!

Ha a forditás a felvonások czimeinek megfelel, akkor a Kísérteteken igen jól fog mulatni a római publikum.

Brandes György Budapesten. Európa egyik legtekintélyesebb esztetikusát, a zseniális Brandes Györgyöt Huszár Vilmos a lipótvárosi kaszinó gazdájának megbizásából meghivta, hogy a lipótvárosi kaszinóban felolvasást tartson. A jeles iró e meghivást örömmel elfogadta és már a jövő őszszel Budapestre jön, hogy felolvasását megtartsa. A felolvasás iránt a főváros intelligens köreiben már most is nagy érdeklődés mutatkozik.

Delacour hadnagy. Igen szép ember volt Delacour hadnagy és nagyon szerette a szép asszonyokat. Aranysujtásos uniformisa nem egy szivet hóditott meg s a hadnagy ur sok tüzesvérü asszonynak vallott szerelmet. Mindenfelé csak hóditott s bizony sohasem hitte, hogy tragédia lesz a szerelmi vigjátékok vége. Utoljára a szép Persigny herczegnő szivét bolondította el, de a herczeg többet látott a többi férjnél s a házasfelek röviden elváltak. A szerencsétlen asszony igaz szerelmében hitt a hadnagynak s arra kérte, hogy ezentul éljenek együtt. Mig herczegnő volt, gazdagság, fény környezte, de az elvált asszonynak nem igen sok pénze maradt s Delacour hadnagy, amint hogy ez természetes dolog is, irtózott a szegénységtől. Szerelméről biztositotta a szép asszonyt, de az együttélésről mitsem akart hallani. A herczegnő látván, hogy egész világa romba dől, főbelőtte magát. S most jön a fordulópont, amely kizökkenti ezt a történetet a rendes sablonból. A novellákban Delacour hadnagy könnyelmüen elsiklott volna a szomoru histórián s ujabb kalandokat keresett volna, de az életben szomoru lett a novella vége. Az elegáns, vidám hadnagy annyira szivére vette a herczegnő szomoru sorsát, hogy megőrült és öngyilkossági kisérletet követett el. De nem halt meg és tegnap óta a katonai kórház lakója.

Az uj bélyegek. Az uj bélyegek pályázatáról a biráló bizottság már kimondotta véleményét s kijelölte a három pályamunkát, amelyet méltónak tart a három első dijra s öt pályamunkát pedig 50 frtjával megvételre ajánl. A birálatot már felterjesztették a kereskedelmi minisztériumhoz. Minthogy azonban a 166 pályamunka még mindig az Iparmüvészeti Muzeum tárlatán van kiállitva, a végleges döntés, hogy milyenek lesznek az uj bélyegek, csak napok mulva történik meg. Az Iparmüvészeti Mnzeum szombaton felterjeszti a pályamunkákat a kereskedelmi minisztériumhoz s igy a jövő hét végére várható a miniszteri döntés.

KÖZGAZDASÁG.

* **Állami vasmüvek.** A kormány legközelebb jelentést fog beterjeszteni a képviselőházhoz, melyben tudomására adja a törvényhozásnak, hogy az Államvasutak gépgyára és a diósgyőri vasgyár a kereskedelmi miniszterium ügyköréből a pénzügyminiszterium ügykörébe átvétetnek. Egyuttal országos határozatot fog kérni, melynek értelmében a kereskedelmi miniszterium költségvetésében e czimeken megszavazott kiadási és bevételi tételek a pénzügyminiszterium költségvetésébe áthelyezendők.

DEBRECZENI VÁROSI SZINHÁZ.

Folyószám 202. **Páratlan bérlet 157.**

Ma hétfőn, 1898. ápril hó 25-én:

A szép Meluzina.

Énekes tündérbohózat 11 képben.

Személyek:

Oczeánia, a tündérek királynéja	Follinuszné.
Meluzina) leányai	Fái Flóra.
Habocska) leányai	Szabó Irma.
Napsugár — — — — —	Halmi Margit.
Robert, provencei herczeg —	Bartha István.
Kunigunda, huga — — —	Kiss Irén.
Raymond, ifju gróf — —	Tanay Fr.
Duecibella, Kunigunda komornája	Locsarekné.
Szervácz, egy zárdából elcsapott kukta — — — —	Szathmári Á.
Hudri) csavargók	Szentes J.
Vudri) csavargók	Rubos Á.
Püspök — — — — —	Lendvai Ö.
Hilda, dajka a grófi háznál	Lévai Ilona.

Tündérek. Lovagok. Nép. Alabárdos katonák. Törpék. stb.

—

Holnap kedden, 1898. ápril. 26-án:

Thurzó Ilona vendégjátékául:

A szegény Jonathán.

Milöcker operetteje.

Kiadó és laptulajdonos:
Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: **Koncz Ákos.**
Főmunkatárs: **Ujlaki Antal.**

Menyasszonyruha-selyem 65 krtól

14 frt 65 krig méterenként — saját gyáraimból —

valamint **fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig** méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 külömböző fajta és 2000 külömböző szin és árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállitva

Minták postafordultával.

Magyar levelezés. Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállító.)

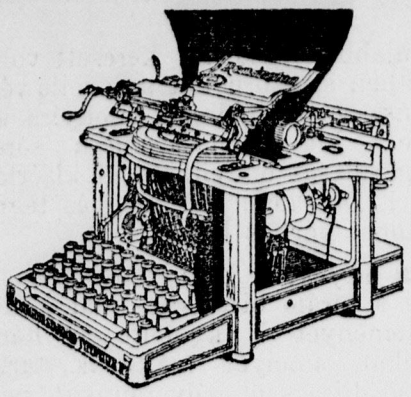

EREDETI REMINGTON-IRÓGÉPEK

legujabb 1897/98. 7-es számu modell. — Nyomtatásszerü rendkivüli szép irás.

Könnyü, pár percz alatt bárki által elsajátitható kezelhetőség.

Háromszoros irásgyorsaság a kézirással szemben.

Egyidejüleg több tiszta másolat készithető. — Jótállás kitünő szerkezetért.

Kapcsolatban az Edison által feltalált Mimeograph-fal „Remington“ irógéppel irt példányról, 6—800 az eredetitől meg nem különböztethető egészen tiszta levonat nyerhető.

A világhirü 7-es számu Remington-irógép használatban van községeknél, megyéknél, városoknál, a legtöbb miniszteriumban, vasutaknál, ügyvédeknél, ügyészségeknél, körjegyzőknél, pénzintézeteknél, kereskedőknél, gyárakban, magánosoknál, részvénytársaságoknál, igy a többi közt az Országos Központi Községi Nyomda Rószvénytársaságnál Budapesten

mindenütt teljes megelégedésre!

Kivánatra védkötelezettség nélkül, saját költségünkre küldünk az ország bármely részébe **egy 7-es sz. Remington-irógépet** dijmentes próbahasználatra és a rendkivüli gyors begyakorolásra ugyancsak saját költségünkre küldjük ki tisztviselőinket.

Kivánatra részletfizetésre is. — Árjegyzék bérmentve és ingyen.

GLOGOVSKI és TÁRSA

az eredeti Remington-irógépek és Edison-Mimeographok kizárólag jogositott eladási telepe

Budapest, V., Erzsébet-tér 16. szám.

Másolat 13540/97. **GLOGOVSKI ÉS TÁRSA uraknak, BUDAPEST.**

Remington-féle irógép és Edison-féle mimeograph tban. V. Minthogy Glogovski és Társa budapesti czég által a tanácsi kiadóhivatalnak hónapokkal ezelőtt kipróbálás végett átengedett Remington-féle irógép és Edison-féle mimeograph igeu használhatónak bizonyult, sőt azon idő alatt szóban forgó gépek által a hatóság részére oly nagymennyiségü sokszorositás eszközöltetett, hogy ennek folytán tekintélyes összegü megtakaritás éretett el az irodai költségeknél: mindezeknél fogva a f. évi költségvetés XXIV. czimének 1. rovatát terhelőleg a Remington-irógép 290 frt, az Edison-féle mimeograph 29 frt 50 krért, a tanácsi kiadóhivatal részére megvételt határoztatik s felhivatik Glogovski és Társa czég, miszerint a hatóság részére szállitott fenti gépekről számlát s a folyóvá leendő 319 frt 50 krról szabályos bélyegü nyugtatványt kiállitani s ezen okiratokat Szeged város tanácsának beküldeni sziveskedjék, minek megtörténte után a gépek ára a postai költségek levonása mellett postautalványon megküldetni fog. Miről Glogovski és Társa czég (Gizella-tér 4. sz. a.) és a számvevőség ezen határozat közlésével értesittetnek. Szeged sz. kir. város tanácsának 1897. évi julius hó 1-én t. ü. VÖLGYESSY. Kiadta: PALFFY IMRE, jegyző.

Kőszénkátrányt

legjobb minőségben,

zsindely- és deszka-tetők, továbbá szőllőkarók

behuzására,

mely által azok tartóssága **kétszerte** hosszabb, továbbá **czulápok**, melyek a földbe ásatnak, **keritések s gazdasági eszközök befestésére**, hordókban à 50, egész 250 **sulytartalommal**, továbbá saját **gyártmányu**

coaksot

(pirszén) **kovácsok** és **lakatosok** részére ajánlja jutányos ár mellett:

Légszeszgyár igazgatósága Debreczenben.

Egy csepp

a zsebkendőre elég, hogy annak napokra a legfinomabb természetes, frissen szedett

Rhein-Veilchen

(Rajnai ibolya)

kedves illatát adja. Valódian csak

Ferd. Mülhens

Köln a. Rh. Glockengasse Nr. 4711. gyrtja.

Minden jobb illatszerüzletben kapható.

AZ „ANKER“

élet- és járadékbiztositó-társaság.

Igazgatóság: **Bécs, I., Hoher Markt 11. sz.** („Anker-Hof“)

Magyarországi vezérképviselőség: **Budapest, VI. Deák-tér 6. sz.** („Anker-udvar“)

a társaság saját házaiban

Dijtartalékok (Biztositéki alapok) . . . 54 millió 683.190 frt 52 kr.
Összes vagyon 1897. decz. 31-én . . . 62 millió forint.

Eszközöl:

Előnyös biztositásokat halálesetre,
Vegyes biztositásokat,
Tőkebiztositásokat határozottlejárattal (takarékpénztári biztositások) kiházasitási és aggkor-ellátási biztositásokat.

Nyujt:

Méltányos feltételeket, Olcsó dijakat,
Hadibiztositásokat pótdij nélkül hadkötelezettek részére,
Megtámadhatatlan kötvényeket a szerződés feltételek értelmében.

Nyeremény-osztalék gyanánt az 1897. évben kifizettetett az 1897. zárszámadás szerint:
a) Haláleseti és vegyes biztositásoknál (**A.** osztalékterv) az évi dij 25%-a; **B.** osztalékterv szerint (emelkedő osztalék) biztositottaknak az évi dij 9, illetőleg 12%-a;
b) Életeseti biztositásoknál (kölcsönös tulélési csoportbiztositások garantirozott minimális eredménynyel) a garantirozott minimális tőke 13%-a.

Üzemre engedélyezve: Porosz-, Bajor-, Szászországban és más német államokban, Olaszország, Törökország, Románia, Szerbia és Bulgáriában.

Dijkönyvecskékkel és felvilágositással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők,) valamint a társaság ügynökei.

Debreczeni főügynökség Jónás Mór urnál.

Férfiruhákra

Peruvien, Tricot, Doscin, brassói és gácsi

divatposztók

olcsó szabott árakon kaphatók

Szabó Lajos Fiai

czégnél, 1044

Debreczen, Rózsatér.

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1898.